

Kaptanın Seyir Defteri

Merkür'e Yolculuk

Bu ay, gezegen sistemimizdeki en küçük gezegen olan Merkür'e gidiyoruz. Merkür, aynı zamanda Güneş'e en yakın gezegen. Parlak olmasına karşın gökyüzünde görülmesi görece zor. Yörüngesi Güneş'e yakın olduğundan akşamları ya da sabahları yalnızca alacakaranlıkta görülebilir. Gezegen ufkun üzerinde, ayda ortalama birkaç gün rahatça görülebilecek kadar yükselir. İşte bu tezcanlılığı nedeniyle olsa gerek, eski Romalılar gezegene haberci tanrılarının adı olan Merkür (Eski Yunan'da Hermes) demişler.

Merkür'ün yörüngesi bir hayli basık, yani elips şeklinde. Bu nedenle, gezegenin Güneş'e olan uzaklığı 46 milyon ile 70 milyon km arasında değişiyor. Gezegen, yörüngesindeki bir turunu yaklaşık 88 günde tamamlıyor. Güneş'in çevresinde görece çabuk dolanmasına karşın, kendi çevresinde çok yavaş dönüyor. Gezegenin bir dönüşü 176 Dünya günü, yani yaklaşık 2 Merkür yılı sürüyor. Bir Merkür gününün süresi, bir Merkür yılının iki katı!

Gezegenin elips biçimindeki yörüngesi ve yavaş dönme hızı, gezegenin yüzeyinde bulunan bir gözlemci için ilginç bir duruma yol açar. Merkür'deki gözlemci, Güneş'in doğuşundan sonra onun yavaş yavaş yükselirken giderek büyüdüğünü, sonra tepeye yaklaşırken yükselmeyi durdurduğunu; bir süre tersine hareket ettikten sonra yeniden yoluna devam edip küçülerek battığını görebilir. Bu ilginç özelliğine karşın Merkür, yaşam için hiç de uygun bir gezegen değil. Çünkü buradaki koşullar çok çetin. Atmosferinin çok ince oluşu ve Güneş'e çok yakın konumda bulunması nedeniyle gezegenin yüzeyindeki sıcaklık, -170 °C ile 430 °C arasında değişiyor.

Merkür'ün en ılımlı koşullarına sahip olan yerleri kutup bölgeleri. Merkür'ün ekseninin neredeyse hiç eğik olmaması

sayesinde, gezegende mevsimler yaşanmıyor. Yani, tam kutup bölgesine Güneş ışınları yatay olarak geliyor. Buradaki sıcaklıklar da çok değişken değil. İşte eğer bir gün bu gezegende bir üs kurulması gündeme gelirse, bunun için en uygun yerler gezegenin kutup bölgeleri. Çünkü bu gezegen Güneş'e yakın olduğu için, burada ışınım çok yoğun. Giysiler insanları Güneş'in ısısından, zararlı ışınımından ve gölgelerin dondurucu soğğundan koruyabilecek özellikte olmalı. Atmosfer çok küçük, mikron boyutundaki göktaşlarının bile yere ulaşmasını engelleyemeyecek kadar ince. Bu nedenle giysilerin dayanıklı olması da gerekiyor.

Merkür atmosferi Güneş rüzgârının etkisi altında. Böyle bir ortamda, kalıcı bir atmosferin oluşması beklenemez. Atmosfer çoğunlukla güneş rüzgârıyla Güneş'ten taşınan hidrojen, helyum ve az miktarlarda öteki gazları içeriyor.

Küçük ve kayalık bir gezegen olan Merkür'ün yüzeyi tıpkı Ay'ın yüzeyi gibi çeşitli büyüklüklerde göktaşlarının çarpması sonucu oluşmuş kraterlerle kaplı. Gezegeni bu haliyle Ay'a benzetmek mümkün. Caloris, bu kraterlerin en büyüğü. Büyük olasılıkla bir küçük gezegenin çarpması sonucu oluşmuş.

Alp Akoğlu

